فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۹، شماره ۲۳، زمستان ۱۴۰۲

مقایسه وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن در مردان مبتلابه اعتیاد با مردان سالم

احترام ملکان[۱]، سولماز مبسم[۲]

چکیده

پژوهش حاضر باهدف مقایسه وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن در مردان مبتلابه اعتیاد و سالم صورت گرفت. پژوهش حاضر از نوع علّی-مقایسه ای است. جامعه آماری شامل تمامی مردان مبتلابه اعتیاد و سالم مراجعه‌کننده به انجمن معتادان گمنام شرق استان تهران بودند، که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده مردان مبتلابه اعتیاد و مردان سالم انتخاب شدند، گروه نمونه شامل ۹۲ نفر بودند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه وابستگی به دیگران (بارت، شیفلر، کلرمن، ۱۹۷۷) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری مانوا و تعقیبی آن آنوا انجام گرفت. تحلیل داده‌ها نشان داد که وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن (وابستگی عاطفی به دیگران، فقدان اعتماد در جامعه، خودمختاری) در دو گروه در سطح موردنظر باهم تفاوت دارند ($p<۰/۰۵$). بر اساس یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که وابستگی به دیگران در مردان مبتلابه اعتیاد بالاتر از مردان سالم بود. بنابراین با توجه به این امر و همچنین با در نظر گرفتن شیوع اعتیاد در جامعه، بررسی عوامل همراه و خطرزا برای این پدیده شوم ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: وابستگی عاطفی به دیگران، فقدان اعتماد در جامعه، خودمختاری، اعتیاد

[۱] کارشناسی ارشد، گروه مشاوره و راهنمایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
[۲] استادیار گروه روانشناسی

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

مقدمه

اعتیاد به مواد مخدر مشکلی اجتماعی است که اکثر جوامع به آن مبتلا هستند (چان، مارکولاکیس و لویت[1]، ۲۰۲۳). جامعه جوان ما نیز از این امر مستثنی نیست و این جمعیت جوان هم می‌تواند فرصت برای آینده و سرمایه اجتماعی باشد و اگر نتوانیم نیازهای آن را پاسخگو باشیم می‌تواند در معرض جدی آسیب‌های اجتماعی ازجمله اعتیاد که بلای خانمان‌سوز است قرار گیرد (اناری، ۱۳۹۰). بهایی که خانواده یک فرد مبتلابه اعتیاد باید بپردازند بسیار ویرانگر است. اگر یکی از اعضای خانواده در این زمینه مشکل داشته باشد، همه اعضای خانواده تحت تأثیر قرار می‌گیرند (وایس و کوب[2]، ۲۰۱۴). این مسئله یک مشکل خانوادگی محسوب می‌شود چون بر استحکام، ثبات، وحدت و سلامت فکری و جسمی خانواده تأثیر زیادی می‌گذارند، ما در زمینه مبارزه و برخورد انتظامی و همچنین زمینه‌های درمانی اعتیاد پیشرفت‌هایی کرده‌ایم (عبدالمحمدی و همکاران، ۱۳۹۵). وابستگی به اعتیاد در زندگی امروزی ما مسئله‌ای شایع است، در کسانی که مواد مخدر استفاده می‌کنند، بخصوص مواد نسبتاً جدیدتری که الگوی مصرف غالب آن‌ها فردی است، مثل کراک، کوکائین، شیشه و هروئین (مواد قدیمی‌تر، الگوی مصرف جمعی هم دارند مثل سیگار، الکل و تریاک) و شنیده‌ایم که برای مصرف به گوشه‌ای می‌خزند و خود را پنهان می‌کنند، این آدم‌ها حتی در برخورد با مشکل اعتیاد خود نیز فرار می‌کنند «من که فرد مبتلابه اعتیاد نیستم فقط گاهی تفریحی می‌کشم» یا «اعتیادم مشکل مهمی نیست» (گیدنز[3]، ۱۹۷۹). انکار اعتیاد و طفره از مشکلات حاصل از آن نیز نوعی فرار است، هر وقت هم که فشار، مشکلات و استرس بر آن‌ها بیشتر می‌شود میزان مصرفشان بالاتر می‌رود، که شاهدی دیگر بر استفاده از همین روش است (انگارد[4] و همکاران، ۲۰۱۳). فراموشی و خلسه‌ای حاصل از مصرف برخی مواد نیز درواقع گریزگاهی برای فرار از مشکلات است. به‌علاوه این عادت به فرار را هم در مصرف انواع و اقسام مواد و داروها در طول زندگی‌شان می‌توان دید، یعنی گریز و پناه از ماده‌ای به ماده دیگر. حتی بسیاری از آن‌ها از مراجعه فعال و داوطلبانه به پزشک نیز امتناع و فرار می‌کنند و فقط هنگامی‌که گیر می‌افتند و یا با عوارض مصرف مواجه می‌شوند (مثل مسمومیت) نزد دکتر می‌آیند و درواقع بازهم از مشکلات با خانواده، قانون می‌گریزند و به درمانگر پناه می‌آورند و بدیهی است که فرار، با انتخاب آگاهانه و فعالانه درمان کاملاً فرق می‌کند و تفاوتی چشمگیر را در پاسخ به درمان موجب می‌شود (هوبکرک[5] و همکاران، ۲۰۱۵). متأسفانه مدل سوءمصرف وابستگی افراطی به اعتیاد در خیلی از موارد مدل فرار است. فرار از استرس روابط بیرونی فرار از محدودیت‌ها، ناکامی‌ها و فشارهای بیرونی به اعتیاد فرد است (گیدنز، ۱۹۷۹).

در تحقیق اختیاری (۱۳۹۱) تحت عنوان وابستگی به اعتیاد، عوامل یا موادی که تکرار مصرف آن‌ها باکم و کیف مشخص و درمان معین از دیدگاه فرد مبتلابه اعتیاد ضروری می‌نماید. وابستگی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که با بسیاری از مشکلات بالینی ازجمله اختلال وحشت زندگی و هراس از مکان‌های باز (هامن[6]، ۱۹۸۶)، افسردگی و مسائل دیگر مرتبط می‌باشد (موریکئو و همکاران[7]، ۲۰۱۵). در وابستگی فرد تمایل شدیدی به ورود به رابطه با افرادی دارد که به لحاظ هیجانی در دسترس و نیازمند هستند و تلاش می‌کنند تا یک رابطه را کنترل کنند بدون آنکه نیازها و تمایلات خود را ابراز کنند و در یک حالت عدم کامروایی مداوم قرار دارند (پائولوس و استوارت[8]، ۲۰۱۴)، وابستگی یک رفتار اعتیادی و یک الگوی روانی است که دست‌کم ۸۰ میلیون انسان به آن گرفتارند (بارگر[9]، ۲۰۰۵)، و این اهمیت پژوهش در باب آن را نشان می‌دهد. از سوی دیگر این پژوهش دارای فوایدی برای جامعه‌ای که افراد در آن بخواهند زندگی سالمی داشته باشند می‌باشد و بررسی مفید این متغیرها

---

[1] - Chan, Markoulakis & Levitt
[2] - Wise & Koob
[3]- Gidenz
[4] - Änggard
[5] - Hobkirk
[6]- Haman
[7] - Moriceau
[8] - Paulus & Stewart
[9]- Barger

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

در گروه‌های موردمطالعه باعث ارائه‌های راهکارهایی برای رشد جامعه اجتماعی می‌گردد. لذا، این پژوهش به دلیل اینکه به بررسی این وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن در دو گروه و مقایسه این سه متغیر در بین آن‌ها می‌باشد سبکی جدید می‌باشد.

روش

روش پژوهش بر اساس روش گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع علّی-مقایسه‌ای یا پس رویدادی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مردان مبتلابه اعتیاد و مردان سالم مراجعه کننده به انجمن معتادان گمنام شرق استان تهران بود. در این پژوهش نمونه موردمطالعه، شامل مردان می‌شود که در انجمن فرد مبتلابه اعتیادان گمنام بودند. تعداد نمونه نیز بر اساس منابع معتبر و با توجه به تحقیقات پیشین و محدودیت‌های پژوهش، در تحقیقات علی- مقایسه‌ای برای ۹۲ نفر انتخاب شدند و از شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده طبق جدول مورگان کرجسی استفاده‌شده که در این پژوهش برای هرکدام از گروه‌ها ۴۶ نفر (مردان مبتلابه اعتیاد و مردان سالم) و درمجموع ۹۲ نفر در طی دو ماه جمع‌آوری داده‌ها انتخاب شدند.

پرسشنامه وابستگی به دیگران: بارت، شیفلر، کلرمن (۱۹۷۷) ترجمه حمزه گنجی، وابستگی به دیگران، موضوع بسیار ظریفی است. ازیک‌طرف، متخصصان بهداشت روانی می‌گویند که افراد متعادل، با دیگران روابط وابستگی برقرار می‌کنند. این فرایند در گهواره آغاز می‌شود، یعنی زمانی که با والدین خود روابط عاطفی برقرار می‌کنیم اگر این روابط برقرار شود، پس از رسیدن به بزرگ‌سالی، توانایی برقراری روابط صمیمانه باهم خود را خواهیم داشت. بنابراین افراد سالم یاد می‌گیرند که آسیب‌پذیر باشند. این آزمون ۴۸ سؤالی از سه مقیاس تشکیل می‌شود: وابستگی عاطفی به دیگران، فقدان اعتماد در جامعه و خودمختاری، جمع نمرات هر مقیاس را به دست آورید. سؤالات مربوط به وابستگی: ۴۷، ۴۵، ۴۳، ۴۰، ۳۸، ۳۵، ۳۳، ۲۶، ۲۲، ۱۹، ۱۶، ۱۵، ۱۲، ۹، ۷، ۶، ۳. سؤالات مربوط به فقدان اعتماد در جامعه: ۴۶، ۴۱، ۳۹، ۳۲، ۳۰، ۲۴، ۲۳، ۲۰، ۱۷، ۱۳، ۵، ۲. سؤالات مربوط به خودمختاری: ۴۸، ۴۲، ۳۷، ۳۴، ۳۱، ۲۸، ۲۵، ۲۱، ۱۸، ۱۴، ۱۱، ۱۰، ۸، ۴، ۱. ویژگی‌های روان‌سنجی: پایایی و روایی آزمون: پایایی آزمون به روش باز آزمایی ۰/۷۰ و روایی باهمبسته کردن با آزمون‌های مشابه ۰/۸۰ گزارش‌شده است.

به‌منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌ها در این پژوهش از روش‌های آماری توصیفی و آمار استنباطی تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) برای آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها

اطلاعات توصیفی میزان وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن‌ها در جدول ۱ ارائه‌شده است.

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش به تفکیک گروه‌ها

	شاخص آماری	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	چولگی	کشیدگی
مردان سالم	وابستگی عاطفی به دیگران	۴۶	۱۹/۹۳	۰/۷۹	۳/۰۰	۵/۰۰	۰/۵۸	۱/۱۲
	فقدان اعتماد در جامعه	۴۶	۲۱/۸۰	۳/۱۸	۶۱/۰۰	۷۲/۰۰	۰/۱۹	۱/۱۲
	خودمختاری	۴۶	۲۱/۶۵	۳/۴۱	۷۲/۰۰	۸۵/۰۰	۰/۴۲	۴/۹۸
	وابستگی به دیگران به‌طورکلی	۴۶	۱۹/۵۶	۵/۱۵	۱۳/۰۰	۱۸/۰۰	۱/۱۱	۱/۱۸
مردان مبتلابه اعتیاد	وابستگی عاطفی به دیگران	۴۶	۱۲/۷۱	۰/۷۹	۶/۰۰	۱۳/۰۰	۱/۰۰	۳/۱۱
	فقدان اعتماد در جامعه	۴۶	۱۱/۸۶	۱/۱۳	۱۵/۰۰	۱۹/۰۰	۰/۵۳	۱/۴۷
	خودمختاری	۴۶	۱۲/۶۷	۰/۷۹	۶/۰۰	۱۳/۰۰	۱/۰۰	۳/۱۱

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

وابستگی به دیگران به‌طورکلی	۴۶	۵۷/۰۲	۱/۱۳	۱۵/۰۰	۱۹/۰۰	۰/۵۳	۱/۴۷

چنانچه در جدول ۱ نشان داده‌شده است همه متغیرهای پژوهش دارای قدر مطلق ضریب چولگی کوچک‌تر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کمتر از ۱۰ هستند، بنابراین تخطی از بهنجار بودن داده‌ها قابل‌مشاهده نیست.

جدول ۲. نتایج تحلیل واریانس چند متغیری

اثر	آزمون‌ها	مقادیر	F	درجه آزادی اثر	درجه آزادی خطا	سطح معناداری
گروه	اثر پیلایی	۰/۳۱	۱۳/۳۸	۳	۸۸	۰/۰۰۱
	لامبدای ویلکز	۰/۶۸	۱۳/۳۸	۳	۸۸	۰/۰۰۱
	اثر هتلینگ	۰/۴۵	۱۳/۳۸	۳	۸۸	۰/۰۰۱
	بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۴۵	۱۳/۳۸	۳	۸۸	۰/۰۰۱

همان‌طور که مشاهده می‌گردد سطح معنی‌داری هر چهار آمارهٔ چند متغیری مربوطه یعنی اثر پیلایی، لامبدای ویلکز، اثر هتلینگ و بزرگ‌ترین ریشه روی، کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد (p< ۰/۰۵). بدین ترتیب فرض صفر آماری رد می‌شود و مشخص می‌گردد که بین گروه‌ها در نمرات برای مقایسه نمرات کلی تفاوت معناداری وجود دارد. برای تعیین جزئیات از آزمون تعقیبی یا همان تحلیل واریانس تک متغیره استفاده‌شده است که اطلاعات آن در جدول ۳ ارائه‌شده است:

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس تک متغیره برای بررسی مؤلفه‌های وابستگی به دیگران در دو گروه

متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
وابستگی عاطفی به دیگران	۵۲۴/۰۹	۱	۵۲۴/۰۹	۰/۰۰۷	۰/۰۳
فقدان اعتماد در جامعه	۶۷۳/۹۲	۱	۶۷۳/۹۲	۳۶/۳۵	۰/۰۰۱
خودمختاری	۱۸۵۴/۰۱	۱	۱۸۵۴/۰۱	۳۶/۷۳	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، با توجه به ضریب F های محاسبه‌شده، بین میانگین‌های نمرات مؤلفه‌های وابستگی به دیگران شرکت‌کنندگان برحسب عضویت گروهی تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. بنابراین با توجه به نتایج جدول (۳) نتیجه گرفته می‌شود که بین گروه‌های شرکت‌کننده در پژوهش مؤلفه‌های وابستگی به دیگران تفاوت وجود دارد (P <۰/۰۵).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف مقایسه وابستگی به دیگران و مؤلفه‌های آن در مردان مبتلابه اعتیاد با مردان سالم انجام شد.

یافته‌ها نشان داد که وابستگی به دیگران در افراد سالم و افراد مبتلابه اعتیاد متفاوت است و وابستگی به دیگران در دو گروه تفاوت دارد. چنانچه گفته شد وابستگی به دیگران اساس همه اعتیادها و وسواس‌های ما می‌شود. باکن (۲۰۱۴)، وابستگی به دیگران را نوعی الگوی ناسالم در برقراری ارتباط متقابل با دیگران و نوعی مشکل هیجانی است که طی آن فرد خود را در رفتارهای اجباری (شخصی و حرفه‌ای) گرفتار می‌سازد. همچنین کلیمنکو و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود نشان دادند که متغیرهای روان‌شناختی در بین دو گروه عادی و مبتلابه اعتیاد با یکدیگر تفاوت دارند. در همین راستا فولر و وارنر (۲۰۰۰) نشان دادند که متغیرهای روان‌شناختی از قبیل وابستگی به دیگران در دو گروه افراد سالم و افراد مبتلابه اعتیاد تفاوت معناداری دارد و با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد. کنتی و همکاران (۲۰۱۱)، در پژوهشی نشان دادند که در دو گروه فرد مبتلابه

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

اعتیاد و سالم تفاوت معناداری در وابستگی به دیگران وجود دارد، و با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد. در تبیین یافته فوق این‌گونه می‌توان اظهار داشت که وابستگی به دیگران متغیر مهم روان‌شناختی می‌باشد که در افرادی که به دنبال محیط امن روان‌شناختی می‌گردند و این شرایط برای آن‌ها فراهم نیست به‌سوی مواد جایگزینی می‌گردند که آن‌ها را تسکین کن، افرادی که وابستگی به مواد مخدر دارند چون در وابستگی عاطفی بسیار ناسازگار گونه رفتار می‌کنند به سمت اعتیاد کشیده می‌شوند و همچنین در اعتماد به جامعه نیز افرادی ضعیف می‌باشند که این باعث ایجاد تفاوت در دو گروه ذکر شده می‌گردد، همچنین یکی از دلایلی که افراد به سمت اعتیاد و مواد مخدر می‌روند نداشتن استقلال در زندگی شخصی می‌باشد و از افراد سالم در این مورد ضعیف‌تر هستند و این باعث ایجاد تفاوت در بین آن‌ها می‌گردد.

با توجه به اینکه طرح تحقیق علی-مقایسه ای بوده دست‌کاری و کنترل مستقیم بر متغیرهای پژوهش صورت نگرفته اما امکان ایجاد یک مداخله مفید ایجاد نشده است. عدم کنترل بسیاری از متغیرهای مداخله کننده احتمالی در پژوهش ازجمله وضعیت اقتصادی و طبقه اجتماعی و دیگر متغیرهای مرتبط با پژوهش. عدم کنترل وقایع همزمان که موجب سوء گیری در رد یا تأیید فرضیه‌های تحقیق‌شده است. ازآنجایی‌که گروه نمونه مربوط به مردان می‌باشد، لذا در تعمیم به زنان دارای محدودیت می‌باشد. در پژوهش حاضر مقایسه وابستگی به دیگران در مردان سالم و مبتلابه اعتیاد موردبررسی قرار گرفت. برای مطالعات آتی می‌توان متغیرهایی دیگری را به‌عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته و مدلی ارائه داد. در پژوهش حاضر مقایسه وابستگی به دیگران در مردان سالم و مبتلابه اعتیاد موردبررسی قرار گرفت. در تحقیقات آتی نیز می‌توان به بررسی همین موضوع در سایر استان‌ها و یا حتی سایر شهرهای دیگر کشور پرداخت و مقایسه تطبیقی انجام داد.

منابع

اناری، آسیه. (۱۳۹۰). مقایسه اختلال اضطراب اجتماعی و کمرویی در مردان فرد مبتلابه اعتیاد و غیر فرد مبتلابه اعتیاد. *مجله اعتیاد پژوهی*، ۱۲ (۱)، ۱۷-۳.

عبد المحمدی، کریم؛ احمدی، عزت‌الله؛ فتحی، آیت‌الله؛ عافی، الهه (۱۳۹۵). مقایسه مؤلفه‌های شخصیت در افراد فرد مبتلابه اعتیاد به مواد مخدر و عادی، *فصلنامه دانش انتظامی آذربایجان شرقی*، سال ششم، شماره اول (پیاپی ۲۰).

Änggard, E., Dewey, W. L., Griffith, J. D., Gunne, L. M., Harris, L. S., Paulus, M. P., & Stewart, J. L. (2014). Interoception and drug addiction. *Neuropharmacology*, *76*, 342-350.

Bacon G. F. I. (2014). An Exploration of The Experienoe of codependency Through Interpretative Phenomenological Analysis a thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy.College of Health and Life Sciences Brunel University August.

Barger,V(2005). Co -Dependency. Personalized thrapy, counselins and coachins.

Chan, S., Markoulakis, R., & Levitt, A. (2023). Predictors of barriers to accessing youth mental health and/or addiction care. *Journal of the Canadian Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, *32*(1).

Conti, F., & Formica, I. Correlation and regression between Internet addiction and coping style. Journal of Cyber Therapy and Rehabilitation 2011, 4(2), 235- 241.

Fuller, J. A. Warner, R. M. (2000). Family stressors as predictors of codependency. Jurnal of Genetic social and genetic psychology monographs, 126(1), 5–22.

Giddens, A. (1979). *Central problems in social theory: Action, structure, and contradiction in social analysis* (Vol. 241). Univ of California Press.

Haman, D. Z. (1986). *Home water quality and safety*. Florida Cooperative Extension Service, Institute of Food and Agricultural Sciences, University of Florida.

Hobkirk, A. L., Watt, M. H., Green, K. T., Beckham, J. C., Skinner, D., & Meade, C. S. (2015). Mediators of interpersonal violence and drug addiction severity among methamphetamine users in Cape Town, South Africa. *Addictive behaviors*, *42*, 167-171.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

Klimenko, O., Cataño Restrepo, Y. A., Otálvaro, I., & Úsuga Echeverri, S. J. (2021). Risk of addiction to social networks and the Internet and its relationship with life and socio-emotional skills in a sample of high school students from the municipality of Envigado. *Psicogente*, *24*(46), 123-155.

Moriceau, G., Hugo, W., Hong, A., Shi, H., Kong, X., Clarissa, C. Y., & Ruchalski, K. (2015). Tunable-combinatorial mechanisms of acquired resistance limit the efficacy of BRAF/MEK cotargeting but result in melanoma drug addiction. *Cancer Cell*, *27*(2), 240-256.

Paulus, M. P., & Stewart, J. L. (2014). Interoception and drug addiction. *Neuropharmacology*, *76*, 342-350.

Wise, R. A., & Koob, G. F. (2014). The development and maintenance of drug addiction. *Neuropsychopharmacology*, *39*(2), 254-262.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]

فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۹، شماره ۲۳، زمستان ۱۴۰۲

Comparison of Dependence on Others and its Components in Men with Addiction and Healthy Men

Ehteram Malekan[1], Solmaz Mobsem[2]

Abstract

The present study was conducted with the aim of comparing dependence on others and its components in men with addiction and healthy men. The current research is of causal-comparative type. The statistical population included all addicted and healthy men who referred to the Addicts Anonymous Association of East Tehran province, who were selected by simple random sampling of addicted and healthy men, the sample group included 92 people. The research tool included the dependence on others questionnaire (Barrett, Scheffler, Kellerman, 1977). Data analysis was done using MANOVA and post hoc ANOVA statistical test. Data analysis showed that dependence on others and its components (emotional dependence on others, lack of trust in society, autonomy) are different in the two groups at the desired level ($p<0.05$). Based on the findings, it can be stated that dependence on others was higher in men with addiction than in healthy men. Therefore, considering this and also considering the prevalence of addiction in the society, it seems necessary to investigate the associated and dangerous factors for this sinister phenomenon.

Keywords: Emotional Dependence on Others, Lack of Trust in Society, Autonomy, Addiction

[1] Master's degree, counseling and guidance department, science and research department, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)
[2] Assistant Professor of Psychology Department

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-16]